

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НОВІТНІ СОЦІОЛОГІЧНІ ТЕОРІЇ
підготовки магістрів

денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Соціологія

спеціальності 054 Соціологія

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ВИКЛАДАЧ: Приймак Юлія Олександрівна, к.соц.н., доцент кафедри соціології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціології

Протокол № 1 від "28" 08 2024 р.
Завідувач кафедри соціології

В.О. Івченко
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Т.О. Ратушна
(підпис)

Ратушна Т.О.
(ініціали, прізвище)

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та управління

_____ Т.Ф. Бірюкова

«_____» _____ 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НОВІТНІ СОЦІОЛОГІЧНІ ТЕОРІЇ

підготовки магістрів

денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Соціологія

спеціальності 054 Соціологія

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ВИКЛАДАЧ: Приймак Юлія Олександрівна, к.соц.н., доцент кафедри соціології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціології

Протокол № _____ від “___” _____ 2024 р.
Завідувач кафедри соціології

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

(ініціали, прізвище)

2024 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: priimakulyia@gmail.com

Телефон: 0977301750

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення); Telegram за номером 0977301750

Кафедра: соціології, 4 корп. ЗНУ, вул. Дніпровська, 33а

1. Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Новітні соціологічні теорії» полягає у набутті знань про новітні соціологічні теорії, основні їх течії та напрямки, а також найбільш актуальних проблем новітніх соціологічних парадигм. Усвідомити роль і значення новітніх соціологічних теорій у процесі аналізу розвитку суспільства, опанувати історичні форми та напрями генези соціологічних знань, їх взаємозв'язок, взаємовплив і наукову цінність з позицій сьогодення.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Новітні соціологічні теорії» є: надання базових знань про умови, динаміку та особливості розвитку новітніх соціологічних теорій; аналіз специфіки застосування новітніх соціологічних теорій у дослідженні основних сфер життя суспільства (політичної, економічної, культурної та соціальної); засвоєння принципів та методів наукового соціологічного пізнання; класифікація новітніх соціологічних концепцій та теорій; характеристика найбільш актуальних версій соціологічного осмислення стану сучасного суспільства.

Інтерактивний формат курсу, спонукатиме до дебатів, полеміки, аргументованого відстоювання власної точки зору, орієнтований на розвиток критично важливих для фахівця у галузі гуманітарних та управлінських наук навичок ефективної усної та письмової комунікації.

Виконання групових практичних завдань та підсумкових групових творчих проєктів спонукає до розвитку навичок командної роботи, організаційних та лідерських якостей майбутніх соціологів.

Використання новітніх програмних засобів під час виконання практичних завдань розвине як загальні, так і професійні цифрові компетенції слухачів.

У концептуальному, інформаційному і логічному плані даний курс тісно пов'язаний з такими дисциплінами, як «Історія соціології», «Загальна соціологічна теорія», «Сучасні соціологічні теорії», навчальною практикою.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	2-й	2-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	6 год.	
Семінарські заняття		
Практичні заняття	10 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	74 год.	
Консультації	Розклад розміщення консультацій: https://sites.znu.edu.ua Кількість: 2 год. особисті – четвер, з 9:00 до 11:30, IV корпус, ауд. 309; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю Запис на консультації: priimakulyia@gmail.com	

Вид підсумкового семестрового контролю:	іспит
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15025

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
<p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК02. Здатність працювати автономно</p> <p>СК01. Здатність аналізувати соціальні явища і процеси.</p> <p>СК02. Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти</p> <p>СК05. Здатність обговорювати результати соціологічних досліджень та проектів українською та іноземною мовами.</p> <p>СК07. Здатність розробляти та оцінювати соціальні проекти і програми.</p> <p>СК10. Здатність обирати методологію та зіставляти результати різних соціологічних досліджень.</p> <p>РН01 Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології.</p> <p>РН02 Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.</p> <p>РН04 Застосовувати наукові знання, соціологічні та статистичні методи, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язування складних задач соціології та суміжних галузей знань.</p> <p>РН05 Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах.</p> <p>РН07 Вирішувати етичні дилеми відповідно до норм професійної етики соціолога та загальнолюдських цінностей.</p> <p>РН09 Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері соціології, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки. Програмні результати, визначені закладом вищої освіти та освітньою програмою</p> <p>РН11 Обрати методологію та зіставити результати різних соціологічних досліджень.</p>	<p>Опрацювання першоджерел; опитування на практичних заняттях; тестування в системі Moodle; написання есе; завдання на порівняльний аналіз; відповіді на практичних заняттях; підготовка індивідуального дослідницького завдання аналітичного характеру з презентацією його результатів.</p>

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до дисципліни «Новітні соціологічні теорії»

Об'єкт, предмет, мета та завдання дисципліни НСТ

Об'єкт, предмет, мета та завдання НСТ. Мультипредметність та функції дисципліни. Понятійно-категоріальна база НСТ. Структура НСТ як науки. Структурні рівні НСТ як науки. Зв'язок НСТ з іншими сферами та галузями соціологічного знання. Роль та місце НСТ в системі суспільствознавчих та гуманітарних наук.

Концептуальні основи соціології ХХІ століття

“Глобальне селище” М.Маклюєна. “Суспільство ризику” У.Бека. “Індивідуалізоване суспільство” З.Баумана. “Макдональдизація” суспільства Дж.Рітцера. Інформаційне суспільство (М.Кастельс). Цивілізаційна модель С.Хантінгтона.

Змістовий модуль 2. Неомарксизм, постмодернізм та системний підхід в новітній соціології

Неомарксистські теорії у соціології

Критика марксизму неомарксистами. Критична теорія сучасного суспільства. Критика марксистських ідей представниками “першого покоління” Франкфуртської школи (Т.Адорно, М.Хокхаймер, З.Кракауер, Л.Левенталь). “Друге покоління” Франкфуртської школи: О.Негт, Ю.Габермас. Критична теорія Ю.Габермаса. Теорія комунікативної дії. Дискурс та консенсус. Поняття розуму в теорії Ю.Габермаса. Знання та інтерес. “Колонізація життєсвіту”. Проблема ідентичності у Ю.Габермаса. Можливість ідентичності в складних суспільствах. Неомарксизм та технокапіталізм. Сучасний марксизм: І.Валлерштайн та теорії світової системи. Постмарксизм. Аналітичний марксизм. Емпіричний марксизм. Постмодерністська версія марксистської теорії. Сучасна (нова) економічна соціологія. Неінституціональна теорія: Р.Коуз, К.Ерроу, О.Уільямсон. Фордизм та постфордизм.

Соціальні теорії постмодернізму

Витоки постмодернізму: антропологічний структуралізм К.Леві-Стросса. Постструктуралізм і постмодернізм. Критика модернізму. Ж.Дерріда: онто-тео-телео- фалло-фоно-логоцентризм. Соціологічні проблеми філософії М.Фуко. Археологія знання та поняття епістемі. Генеалогія влади. Історія сексуальності: турбота про себе. Наглядати і карати. Соціальна теорія Ж.Бодріяра: суспільство споживання. Гіперреальність, симуляція, симулякр. Спокуса. Соціально-економічна теорія Ж.Бодріяра. Критика соціальних теорій постмодернізму. Вплив постмодерністів на соціологічні теорії сучасності.

Змістовий модуль 3. Роль та місце феноменології, етнометодології та інтегрального синтезу в новітній соціологічній думці

Феноменологічна соціологія

Основні ідеї феноменологічної соціології А.Шюца. Змістовна будова соціального світу. Соціальна реальність та життєвий світ. Феноменологія Т.Лукмана. Феноменологічний аналіз соціальної стабільності. Проблеми смислових криз. Розвиток та трансформація феноменологічної соціології. Соціально-конструктивістський напрям. П.Бергер та Т.Лукман про соціальне конструювання реальності. Феноменологія “чужого”. Проблема “чужий/інший” у соціології. Феноменологія та когнітивна соціологія (А.Сікулер).

Етнометодологія

Етнометодологія Г.Гарфінкеля. Феноменологія та етнометодологія. Тотожність опису і конструювання соціальної реальності. Етнометодологічні дослідження контексту соціальних інститутів. Етнометодологічний аналіз розмов. Поєднання мовленнєвих засобів та невербальних дій. Етнометодологія та символічний інтеракціонізм. Критика етнометодології.

Змістовий модуль 4. Актуальні проблеми та виклики розвитку новітніх соціологічних теорій

Сучасне суспільство: актуальні соціологічні версії

Визначення сучасності через префікс “пост-”. Модерн/Постмодерн. Модерн як незавершений проект (Ю.Габермас). Культура Постмодерну (П.Козловскі). Постмодерна соціологія (З.Бауман). Сучасна епоха як Просвітництво. Інформатизація. Вплив ЗМІ на формування свідомості людини. “Галактика Гуттенберга”. Переваги Інтернету. Наслідки інформатизації: інформаційні війни. Ідентичність. Походження сучасної теорії ідентичності: Е.Еріксон. Осмислення ідентичності І.Гофманом. Класифікація ідентичності за джерелами (С.Гантінгтон). Вертикальний та горизонтальний виміри ідентичності (Ю.Габермас). Проблема ідентичностей у А.Піццорно. Проблема множинного “Я” (Дж.Ельстер). Ідентичність та визнання (А.Хоннет). Ідентичність та “повернення дівця” (А.Турен).

Основні парадигмальні настанови сучасних соціологічних дискурсів

Соціологічні теорії гендеру. Фемінізм. Гендерна нерівність. Феміністська соціологічна теорія. Теорія культурного фемінізму. Глобалізація. Підходи до осмислення: З.Бауман, М.Маклюен, Ю.Габермас, С.Гантінгтон, Е.Гідденс, Дж.Рітцер. Інтимність та публічність (Е.Гідденс). Глобалізація та американізація. Глобалізація та європоцентризм. Проблема “Схід/Захід”. Інтернаціоналізація. Мультикультуралізм та відмирання ідеї нації. Толерантність. Політкоректність. Нерівність. Свобода. Визнання. Прогностичні погляди на соціологію. Пророцтво кризи (А.Гоулднер).

4. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Тема 1. Об'єкт, предмет, мета та завдання дисципліни НСТ	0,5		щотижня
	Тема 2. Концептуальні основи соціології XXI століття	1		щотижня
2	Тема 3. Неомарксистські теорії у соціології	0,5		щотижня
	Тема 4. Соціальні теорії постмодернізму	1		щотижня
3	Тема 5. Феноменологічна соціологія	0,5		щотижня
	Тема 6. Етнометодологія	0,5		щотижня
4	Тема 7. Сучасне суспільство: актуальні соціологічні версії	1		щотижня
	Тема 8. Основні парадигмальні настанови сучасних соціологічних дискурсів	1		щотижня
Разом		6		

6. Теми семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Тема 1. Об'єкт, предмет, мета та завдання дисципліни НСТ План 1. Об'єкт, предмет, мета та завдання НСТ. 2. Мультипредметність та функції дисципліни. 3. Понятійно-категоріальна база НСТ. 4. Структура НСТ як науки. Структурні рівні НСТ як науки. 5. Зв'язок НСТ з іншими сферами та галузями соціологічного знання. Роль та місце НСТ в системі суспільствознавчих та гуманітарних наук.	1		щотижня
	Тема 2. Концептуальні основи соціології XXI століття План 1. "Глобальне селище" М.Маклюена. 2. "Суспільство ризику" У.Бека. 3. "Індивідуалізоване суспільство" З.Баумана. 4. "Макдональдизація" суспільства Дж.Рітцера. 5. Інформаційне суспільство (М.Кастельс). 6. Цивілізаційна модель С.Хантінгтона.	1,5		щотижня
2	Тема 3. Неомарксистські теорії у соціології План 1. Критика марксизму неомарксистами. Критична	1,5		щотижня

	<p>теорія сучасного суспільства. Критика марксистських ідей представниками “першого покоління” Франкфуртської школи (Т.Адорно, М.Хокхаймер, З.Кракауер, Л.Левенталь).</p> <p>2. “Друге покоління” Франкфуртської школи: О.Негт, Ю.Габермас. Критична теорія Ю.Габермаса. Теорія комунікативної дії. Дискурс та консенсус. Поняття розуму в теорії Ю.Габермаса. Знання та інтерес. “Колонізація життєсвіту”. Проблема ідентичності у Ю.Габермаса. Можливість ідентичності в складних суспільствах.</p> <p>3. Неомарксизм та технокапіталізм. Сучасний марксизм: І.Валлерштайн та теорії світової системи.</p> <p>4. Постмарксизм. Аналітичний марксизм. Емпіричний марксизм. Постмодерністська версія марксистської теорії.</p> <p>5. Сучасна (нова) економічна соціологія. Неінституціональна теорія: Р.Коуз, К.Ерроу, О.Уільямсон. Фордизм та постфордизм.</p>			
	<p>Тема 4. Соціальні теорії постмодернізму</p> <p>План</p> <p>1. Витоки постмодернізму: антропологічний структуралізм К.Леві-Стросса. Постструктуралізм і постмодернізм.</p> <p>2. Критика модернізму. Ж.Дерріда: онто-тео-телео-фалло-фоно-логоцентризм.</p> <p>3. Соціологічні проблеми філософії М.Фуко. 4. Соціальна теорія Ж.Бодріяра: суспільство споживання.</p> <p>4. Критика соціальних теорій постмодернізму. Вплив постмодерністів на соціологічні теорії сучасності.</p>	1,5		<i>щотижня</i>
3	<p>Тема 5. Феноменологічна соціологія</p> <p>План</p> <p>1. Основні ідеї феноменологічної соціології А.Шюца. Змістовна будова соціального світу. Соціальна реальність та життєвий світ.</p> <p>2. Феноменологія Т.Лукмана. Феноменологічний аналіз соціальної стабільності. Проблеми смислових криз. Розвиток та трансформація феноменологічної соціології.</p> <p>3. Соціально-конструктивістський напрям. П.Бергер та Т.Лукман про соціальне конструювання реальності.</p> <p>4. Феноменологія “чужого”. Проблема “чужий/інший” у соціології.</p> <p>5. Феноменологія та когнітивна соціологія (А.Сікулер).</p>	1,5		<i>щотижня</i>
	<p>Тема 6. Етнометодологія</p> <p>План</p> <p>1. Етнометодологія Г.Гарфінкеля. Феноменологія та етнометодологія. Тотожність опису і конструювання соціальної реальності.</p> <p>2. Етнометодологічні дослідження контексту соціальних інститутів.</p> <p>3. Етнометодологічний аналіз розмов. Поєднання</p>	1		<i>щотижня</i>

	мовленнєвих засобів та невербальних дій. 4. Етнометодологія та символічний інтеракціонізм. 5. Критика етнометодології.			
4	Тема 7. Сучасне суспільство: актуальні соціологічні версії План 1. Визначення сучасності через префікс “пост-”. Модерн/Постмодерн. Модерн як незавершений проект (Ю.Габермас). 2. Культура Постмодерну (П.Козловскі). 3. Постмодерна соціологія (З.Бауман). 4. Ідентичність. Походження сучасної теорії ідентичності: Е.Еріксон. 5. Осмислення ідентичності І.Гофманом. 6. Класифікація ідентичності за джерелами (С.Гантінгтон). Вертикальний та горизонтальний виміри ідентичності (Ю.Габермас). 7. Проблема ідентичностей у А.Піщорно.	1		<i>щотижня</i>
	Тема 8. Основні парадигмальні настанови сучасних соціологічних дискурсів План 1. Соціологічні теорії гендеру. Фемінізм. Гендерна нерівність. Феміністська соціологічна теорія. Теорія культурного фемінізму. 2. Глобалізація. Підходи до осмислення: З.Бауман, М.Маклюен, Ю.Габермас, С.Гантінгтон, Е.Гідденс, Дж.Рітцер. 3. Інтимність та публічність (Е.Гідденс). 4. Глобалізація та американізація. (Глобалізація та європоцентризм. Проблема “Схід/Захід”. Інтернаціоналізація. Мультикультуралізм та відмирання ідеї нації. Толерантність. Політкоректність. Нерівність. Свобода. Визнання). 5. Прогностичні погляди на соціологію. Пророцтво кризи (А.Гоулднер).	1		<i>щотижня</i>
Разом		10		

3. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	1. Об'єкт, предмет, мета та завдання НСТ. 2. Мультипредметність та функції дисципліни. 3. Понятійно-категоріальна база НСТ. 4. Структура НСТ як науки. Структурні рівні НСТ як науки. 5. Зв'язок НСТ з іншими сферами та галузями соціологічного знання. Роль та місце НСТ в системі суспільствознавчих та гуманітарних наук.	10	
2	1. "Глобальне селище" М.Маклюєна. 2. "Суспільство ризику" У.Бека. 3. "Індивідуалізоване суспільство" З.Баумана. 4. "Макдональдизація" суспільства Дж.Рітцера. 5. Інформаційне суспільство (М.Кастельс). 6. Цивілізаційна модель С.Хантінгтона.	10	
3	1. Критика марксизму неомарксистами. Критична теорія сучасного суспільства. Критика марксистських ідей представниками "першого покоління" Франкфуртської школи (Т.Адорно, М.Хокхаймер, З.Кракауер, Л.Левенталь). 2. "Друге покоління" Франкфуртської школи: О.Негт, Ю.Габермас. Критична теорія Ю.Габермаса. Теорія комунікативної дії. Дискурс та консенсус. Поняття розуму в теорії Ю.Габермаса. Знання та інтерес. "Колонізація життєсвіту". Проблема ідентичності у Ю.Габермаса. Можливість ідентичності в складних суспільствах. 3. Неомарксизм та технокапіталізм. Сучасний марксизм: І.Валлерштайн та теорії світової системи. 4. Постмарксизм. Аналітичний марксизм. Емпіричний марксизм. Постмодерністська версія марксистської теорії. 5. Сучасна (нова) економічна соціологія. Неінституціональна теорія: Р.Коуз, К.Ерроу, О.Уільямсон. Фордизм та постфордизм.	12	
4	1. Витоки постмодернізму: антропологічний структуралізм К.Леві-Стросса. Постструктуралізм і постмодернізм. 2. Критика модернізму. Ж.Дерріда: онто-тео-телео- фалло-фоно-логоцентризм. 3. Соціологічні проблеми філософії М.Фуко. 4. Соціальна теорія Ж.Бодріяра: суспільство споживання. 4. Критика соціальних теорій постмодернізму. Вплив постмодерністів на соціологічні теорії сучасності.	10	
5	1. Основні ідеї феноменологічної соціології А.Шюца. Змістова будова соціального світу. Соціальна реальність та життєвий світ. 2. Феноменологія Т.Лукмана. Феноменологічний аналіз соціальної стабільності. Проблеми смислових криз. Розвиток та трансформація феноменологічної соціології. 3. Соціально-конструктивістський напрям. П.Бергер та Т.Лукман про соціальне конструювання реальності. 4. Феноменологія "чужого". Проблема "чужий/інший" у соціології. 5. Феноменологія та когнітивна соціологія (А.Сікулер).	10	
6	1. Етнометодологія Г.Гарфінкеля. Феноменологія та етнометодологія. Тотожність опису і конструювання соціальної	10	

	<p>реальності.</p> <p>2. Етнометодологічні дослідження контексту соціальних інститутів.</p> <p>3. Етнометодологічний аналіз розмов. Поєднання мовленнєвих засобів та невербальних дій.</p> <p>4. Етнометодологія та символічний інтеракціонізм.</p> <p>5. Критика етнометодології.</p>		
7	<p>1. Визначення сучасності через префікс “пост-”. Модерн/Постмодерн. Модерн як незавершений проєкт (Ю.Габермас).</p> <p>2. Культура Постмодерну (П.Козловські).</p> <p>3. Постмодерна соціологія (З.Бауман).</p> <p>4. Ідентичність. Походження сучасної теорії ідентичності: Е.Еріксон.</p> <p>5. Осмислення ідентичності І.Гофманом.</p> <p>6. Класифікація ідентичності за джерелами (С.Гантінгтон). Вертикальний та горизонтальний виміри ідентичності (Ю.Габермас).</p> <p>7. Проблема ідентичностей у А.Піццорно.</p>	10	
8	<p>1. Соціологічні теорії гендеру. Фемінізм. Гендерна нерівність. Феміністська соціологічна теорія. Теорія культурного фемінізму.</p> <p>2. Глобалізація. Підходи до осмислення: З.Бауман, М.Маклюєн, Ю.Габермас, С.Гантінгтон, Е.Гідденс, Дж.Рітцер.</p> <p>3. Інтимність та публічність (Е.Гідденс).</p> <p>4. Глобалізація та американізація. (Глобалізація та європоцентризм. Проблема “Схід/Захід”. Інтернаціоналізація. Мультикультуралізм та відмирання ідеї нації. Толерантність. Політкоректність. Нерівність. Свобода. Визнання).</p> <p>5. Прогностичні погляди на соціологію. Пророцтво кризи (А.Гоулднер).</p>	12	
Разом		74	

4. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
1	Експрес-опитування студентів, навчальна дискусія	Практичне заняття 1 Питання для підготовки до практичного заняття: 1. Значення НСТ у сучасному соціумі	Гестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість питань –6. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	6
	есе	Практичне заняття 2 Питання для підготовки до практичного заняття 1. Концептуальні основи соціології XXI століття	Есе: Розгорнутий роздум з власною позицією – 6-4 бали Розгорнута відповідь, але без власної позиції – 3 бали Виклад змісту есе не відповідає вимогам до структури – 1бал	6
2	есе	Практичне заняття 3 Питання для підготовки до практичного заняття 1. Неомарксистські теорії у соціології 2. Постмодерністська версія марксистської теорії.	Есе (2 завдання): Розгорнутий роздум з власною позицією – 6-4 бали Розгорнута відповідь, але без власної позиції – 3 бали Виклад змісту есе не відповідає вимогам до структури – 1бал	12
	Експрес-опитування студентів, навчальна дискусія	Практичне заняття 4 Питання для підготовки до практичного заняття: 1. Охарактеризуйте соціальні теорії постмодернізму	Гестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість питань –6. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	6
3.	Експрес-опитування студентів, навчальна дискусія	Практичне заняття 5 Питання для підготовки до практичного заняття: 1. Основні феноменологічної соціології.	Гестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість питань –6. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	6
	есе	Практичне заняття 6 Питання для підготовки до практичного заняття 1. Етнометодологічні дослідження контексту соціальних інститутів. 2. Етнометодологія та символічний інтеракціонізм	Есе: (2 завдання) Розгорнутий роздум з власною позицією – 6-4 бали Розгорнута відповідь, але без власної позиції – 3 бали Виклад змісту есе не відповідає вимогам до структури – 1бал	12
4.	Експрес-опитування студентів,	Практичне заняття 7 Питання для підготовки до практичного заняття:	Гестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість питань –6.	6

	навчальна дискусія	1. Сучасне суспільство: актуальні соціологічні версії	Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	
	Експрес- опитування студентів, навчальна дискусія	Практичне заняття 8 Питання для підготовки до практичного заняття: 1. Основні парадигмальні настанови сучасних соціологічних дискурсів	Гестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість питань –6. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	6
Усього за змістові модулі	10			60

5. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
іспит	Тестування	Питання для підготовки розміщені на платформі Moodle. Тестування передбачає обмежену у часі (60 хвилин) відповідь на теоретичні питання. У разі дистанційної форми навчання екзамен проходить у тестовій формі через платформу Moodle.	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість питань – 20. Правильна відповідь оцінюється у 2 бали.	40
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основні джерела:

1. Ніколаєнко В. Л., Ніколаєнко С. Л., Корнілов В. С. Сучасна соціологічна теорія як предмет соціологічної рефлексії. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2022. Вип. 93. С. 22–37. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/2021/ST/ST2022n93/22.pdf>.
2. Рожанська Н. В., Дрожанова О. М., Онофрійчук О. А. Загальна соціологічна теорія : навч. посіб. Миколаїв : ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 336 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi73/0053768.pdf>.
3. Соціальні комунікації: теорія і практика сучасної науки : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 11-12 листопада 2022 р.). Львів ; Торунь : Liha-Pres, 2022. 88 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi73/0053550.pdf>.
4. Соціологія та сучасні соціальні трансформації : матеріали XIII Міжнар. конф. студ. та молодих науковців (м. Київ, 19-20 листоп. 2020 р.) / за ред. О. Вілкової, Є. Мороз, А. Ташенко, Л. Юзви. Київ : Наукова столиця, 2021. 181 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi67/0049451.pdf>.

Додаткові джерела:

1. Гугнін Е. А. Загальна соціологічна теорія : метод. вказівки до семін. занять Запоріжжя : ЗНУ, 2010. 56 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2011/03/0010117.pdf>.
2. Гудзенко О. З. Концепт "інституційні зміни" в сучасному соціологічному дискурсі: практики теоретизування. *Грані*. 2015. № 5. С. 64–68. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/2017/skachano/grani/grani2015n5/64.pdf>.
3. Гуменюк Л. Й. Соціологія : хрестоматія (від першоджерел до сучасності) : у 2 х т. Т. 2. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 544 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0057883.pdf>.
4. Гуменюк Л. Й. Соціологія : хрестоматія (від першоджерел до сучасності) : у 2 х т. Т. 1. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 784 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0057882.pdf>.
5. Дячук А. Культуральна соціологія в контексті сучасної соціологічної теорії. *Соціальні виміри суспільства*. 2013. Вип. 5(16). С. 579–587. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/2017/skachano/SVS/SVS2013v5/579.pdf>.
6. Історія вітчизняних соціологічних теорій і вчень : навч.-метод. посіб. / уклад. В. В. Білецький. 2-ге вид. Донецьк : ДонДУ : УКЦентр, 2007. 136 с.
7. Історія становлення соціології конфлікту. Сучасні соціологічні теорії конфлікту. *Соціологія*. Львів, 2002. С. 234–238.
8. Кабанець Т. Дослідження феномену любові в сучасних соціологічних теоріях. *Соціальні виміри суспільства*. 2012. Вип. 4(15). С. 450–463. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/2017/skachano/SVS/SVS2012v4/450.pdf>.
9. Култаєва М. Д., Навроцький О. І., Шеремет І. І. Європейська теоретична соціологія ХХ-ХХІ століття : навч. посіб. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. 328 с.
10. Култаєва М. Д., Шеремет І. І. Західноєвропейська теоретична соціологія ХХ століття : навч. посіб. / за ред. В. С. Бакірова. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2003. 296 с.
11. Лапіна В. В. Проблема ідентифікації концептуальних засад ідеології консьюмеризму в сучасній теоретичній соціології. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2013. Вип. 19. С. 77–83. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/2017/skachano/aktualproblemspp/apspp2013n19/13.pdf>.
12. Мороз Є. О. Теорії соціального капіталу в сучасній соціології: методичні та пізнавальні аспекти. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2015. № 3(1) (28). С. 78–85. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/2017/skachano/aktualproblemspp/apspp2015v3n1/12.pdf>.
13. Осипчук А. Д. Сучасні соціологічні теорії : навч.-метод. розробка курсів бакалаврського та магістерського рівнів. Київ, 2015. 73 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0057875.pdf>.
14. Основні напрями сучасного соціологічного теоретизування: Пошуки шляхів інтеграції соціологічного знання. *Соціологія* : навч. посіб. / за ред. С. О.Макеєва. Київ, 2003. С. 370–375.
15. Подольська Є. А. Глобально-інформаційна соціологія як спеціальна соціологічна теорія сучасного суспільства. *Вчені записки Харківського гуманітарного університету "Народна українська*

16. Полієнко В. В. Повсякденність як об'єкт дослідження в сучасній соціологічній теорії. *"Шевченківська весна"*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, присвяч. 90-річчю з дня заснування УСНТ КУ Святого Володимира / за заг. ред. О. К. Закусила. Київ, 2008. Вип. VI, Частина I : Секції географії, соціології, філософії і політології. С. 159–160.
17. Приймак О. М., Приймак Ю. О. Теорія управління соціальними процесами : метод. рек. до семін. занять. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. 68 с.
URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2021/01/0045771.doc>.
18. Проблеми розвитку соціологічної теорії: спільноти: суспільна уява і практики конструювання : матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 18-19 квітня 2019 р.) / під ред. А. П. Горбачика, О. Д. Куденко, В. І. Судакова та ін. Київ : Логос, 2019. 240 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi67/0049466.pdf>.
19. Проблеми розвитку соціологічної теорії: суспільство та держава: 30 років незалежності України : матеріали XVIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 24-25 вересня 2021 р.) / за ред. Л. Малес, Ю. Савельєва, О. Боровського, А. Мельнікова. Київ : Наукова столиця, 2022. 176 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi67/0049445.pdf>.
20. Савельєв Ю. Соціологія в пошуках сутності сучасності : систематизація теорій суспільства модерну і модернізації. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2012. № 3. С. 45–67.
21. Сірий Є. В. Розвиток соціологічних знань в Україні (кінець XIX-поч. XX ст.). *Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії*. Київ, 2004. С. 257–262.
22. Сірий Є. В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії : навч. посіб. Київ : Атіка, 2004. 480 с.
23. Соболевська М. О. Класична спадщина як джерело та стимул розвитку сучасної соціологічної теорії. *Вісник Львівського університету. Серія соціологічна*. 2012. Вип. 6. С. 203–210.
24. Фурман А. В., Біскуп В. Методологічне обґрунтування категорійної матриці сучасної соціологічної теорії. *Система сучасних методологій* : хрестоматія : у 4 т. / упоряд., відп. ред., пер. А. В. Фурман. Тернопіль, 2015. Т. 3. С. 38–41.
25. Чернецький Ю. Сучасний інституціоналізм як напрям соціологічного теоретизування. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2003. № 2. С. 33–45.

Інформаційні ресурси:

1. Проблеми розвитку соціологічної теорії: концептуальні стратегії дослідження соціальних наслідків пандемії COVID-19 : матеріали XVII Міжнар. наук.-практ. конф., 18–19 груд. 2020 р. (м. Київ) / за ред. Л. Малес, Ю. Савельєва, О. Боровського, І. Набруско. Київ : Наукова столиця, 2021. 154 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0057873.pdf>.
2. Соболевська М. О. Генеза та розвиток поняття "соціальна інтеграція" в соціологічній теорії: від класики до сучасності. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2015. № 3(1) (28). С. 13–19. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/2017/skachano/aktualproblemspp/apspp2015v3n1/4.pdf>.
3. Судаков В. І. Теоретичні стратегії сучасних соціологічних досліджень праці як соціально-інтегративного процесу. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2012. № 4(33). С. 21–24. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/2017/skachano/RPtaZN/RPtaZN2012n4/7.pdf>.
4. Чепак В. В. Теоретико-методологічні засади вітчизняної соціології освіти: ретроспектива і сучасний дискурс. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2011. Вип. 12. С. 81–86. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/2017/skachano/aktualproblemspp/apspp2011n12/19.pdf>.
5. Framing Social Theory : Reassembling the Lexicon of Contemporary Social Sciences / edited by P. Rebughini, E. Colombo. London : Routledge, 2023. 174 p.
URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi69/0050761.pdf>.
6. From Conventionalism to Social Authenticity : Heidegger's Anyone and Contemporary Social Theory / edited by H. B. Schmid, G. Thonhauser. Cham : Springer, 2017. 278 p.
URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi65/0048068.pdf>.
7. Moebius S. Sociology in Germany : A History. Cham : Palgrave Macmillan, 2021. 222 p.
URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi65/0048050.pdf>.

10. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску.

Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності. Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті. Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

За бажанням студентів результати проходження курсів підвищення кваліфікації, стажувань, онлайн-курсів, тощо можуть бути зараховані у якості результату засвоєння відповідного змістового модулю дисципліни.

Комунікація. Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу ngml@ukr.net. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2024-2025 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ:** <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wz3lu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методик проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8g4t4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса:

v_banakh@znu.edu.ua Гаp

яча лінія:

[\(061\) 227-12-76](tel:+380612271276)

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.

Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):

<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>